Roll No. CodeNo.15901

Directorate of Distance Education
Certificate Course in Sanskrit Annual Examinations - July, 2015
Paper - 1
(संस्कृतस्वाध्यायः)

Time : 3 hrs.] [Max. Marks: 100

(Write answers in answer book only)

I. पञ्चसु पदेषु वर्णान् पृथक्कृत्य लिखत । 5 x 1 = 5

(१) यथा - गायकः ग् + आ + य् + अ + क् + अः ?

(क) घटः (ख) नखः (ग) सहोदरः (घ) गिरिः

(ङ) वृषभः (च) नगरम् (छ) गङ्गा

II. यथेच्छं पञ्च संख्याः अक्षरैः लिखत । 5 x 1 = 5

(१) २२ (२) ३३ (३) ८७ (४) ८५

(५) १०७ (६) १९८ (७) २१३

III. यथायथं योजयत । 5 x 1 = 5

(१) सीता (अ) पठति ( )

(२) आवां (आ) गच्छावः ( )

(३) त्वं (इ) गतवती ( )

(४) अहं (ई) पठामि ( )

(५) रामः (उ) पठसि ( )

IV. सम्बद्धवाक्यानि मेलयत । 5 x 1 = 5

(१) पितरौ षष्ठी-एकवचनम् ।

(२) रामेषु स्त्रीप्रथमाबहुवचनम् ।

(३) तव प्रथमा-द्विवचनम् ।

(४) चतस्रः सप्तमीबहुवचनम् ।

(५) कवीनाम् षष्ठी-बहुवचनम् ।

V. यथेच्छं दशवाक्यानि बहुवचने परिवर्तयत । 10 x 1 = 10

(१) गोपालः वनं गच्छति । (२) रामः हसति । (३) बालकौ क्रीडतः ।

(४) तौ गच्छतः । (५) भवान् ददाति । (६) अहं पठामि ।

(७) कः तिष्ठति । (८) आवां पठावः । (९) सः लिखति ।

(१०) शिशुः क्रन्दति । (११) अहं जानामि । (१२) त्वं हससि ।

VI. निर्दिष्टसमयम् अक्षरैः लिखत । 5 x 1 = 5

(१) 3:45 A.M (२) 4:20 P.M (३) 12:15 P.M

(४) 2:15 P.M (५) 3:45 P.M

VII. बहुवचनरूपाणि लिखत । 5 x 1 = 5

(१) लता (२) कविः (३) फलम्

(४) बालकः (५) इयम्

VIII. योग्यक्रियापदैः रिक्तस्थानं पूरयत दशानाम् । 10 x 1 = 10

(१) अहं फलं - (खाद - लट्) (२) सः ग्रामं - (गम् - लङ्)

(अनुवर्तते...)

(३) शिशवः - (क्रन्द् - लट्) (४) त्वं पाठं - (पठ् - लट्)
(५) रामः भोजनं - (डुकृञ् - लङ्) (६) भिक्षुकः - (गम् - लङ्)
(७) अयं जलं - (पा - लृट्) (८) सः पुस्तकं - (नी - लङ्)
(९) हरिं - (पूज - लोट्) (१०) सा गीतं - (गै - लङ्)
(११) अहं मन्दिरं - (गम् - लट्) (१२) सः गृहे - (अस् लट्)

IX. यथेच्छं पञ्चानां वाक्यानां निर्देशानुसारं परिवर्तनं कुरुत । 5 x 1 = 5

(१) बालकौ क्रीडतः । (एकवचने) (२) छात्रः पठति । (बहुवचने)
(३) हरिणः खादति। (द्विवचने) (४) शिशुः हसति। (बहुवचने)
(५) एते गुरवः। (एकवचने) (६) कविः लिखति। (बहुवचने)
(७) नरः पठति। (द्विवचने)

X. दशानां प्रकृतिप्रत्ययौ निरूपयत । 10x1 = 10

(१) गतम् (२) लिखितुम् (३) हसित्वा
(४) पठितव्यः (५) प्रक्षालय (६) नीत्वा
(७) नेतुम् (८) प्रणम्य (९) ज्ञात्वा
(१०) पठनीयम् (११) स्नातुम् (१२) लिखित्वा

XI. विजातीयं लिखत। 5x1 = 5

(१) नयति, गच्छति, पठतः, खादति । (२) पठित्वा, गत्वा, प्रणम्य, लिखित्वा ।
(३) कुरुतः, पठति, शेते, गच्छति। (४) गृहम्, वनम्, प्रकोष्ठः, गवाक्षः।
(५) पुष्पं, पत्रं, फलम्, विडालः।

XII. रिक्तस्थानं पूरयत । 5x1 = 5

(१) दशरथः रामस्य .... (पिता, पुत्रः) (२) रामः सीतायाः .....(पतिः, पत्नी)
(३) भारविः ......(कविः, राजा) (४) सुदामा श्रीकृष्णस्य ....(पिता, मित्रम्)
(५) दुर्योधनः अर्जुनस्य .... (भ्राता, पिता)

XIII. पञ्च पदानि व्यवहृत्य वाक्यानि रचयत। 5x1 = 5

(१) गत्वा (२) पञ्च (३) ग्रामे (४) रात्रौ
(५) रामाय (६) कृष्णम् (७) इमानि (८) भिक्षुकाय

XIV. पञ्चानां लङ्लकाररूपाणि लिखत । 5x1 = 5

(१) लिखति (२) क्रीडति (३) पश्यति (४) वदति
(५) अर्चति (६) पिबति (७) भ्रमति

XV. दशानां इतरवचनयोः रूपाणि लिखत । 10x1 =10

(१) आवाम् (२) नदीषु (३) कवीनाम् (४) लताम्
(५) कवीन् (६) रामैः (७) गुरवः (८) बालकाय
(९) मातृः (१०) पितरः

XVI. पञ्चानां मूलरूपं निरूपयत । 5x1 = 5

(१) चतस्रः (२) चत्वारि (३) कपयः (४) रामाणाम्
(५) ग्रामे (६) अहम् (७) त्वाम् (८) तुभ्यम्

OOO

Roll No. Code No.15902

Directorate of Distance Education

Certificate Course in Sanskrit Annual Examinations - July, 2015

Paper - 2

(संस्कृतस्वाध्यायः)

Time : 3 hrs.] [Max. Marks: 100

(Write answers in answer book only)

I. अधोनिर्दिष्टौ श्लोकौ पठित्वा उत्तरं लिखत। 5 x 2 = 10

(क) विद्या ददाति विनयं विनयाद्याति पात्रताम्।
पात्रत्वाद्धनमाप्नोति धनाद्धर्मं ततः सुखम्।।

(ख) विद्वत्वञ्च नृपत्वञ्च नैव तुल्यं कदाचन।
स्वदेशे पूज्यते राजा विद्वान् सर्वत्र पूज्यते।।

(१) विनयात् किं याति । (२) धनात् किं भवति । (३) कयोः तुल्यं नास्ति।

(४) राजा कुत्र पूज्यते । (५) विद्वान् कुत्र पूज्यते ।

II. अधोनिर्दिष्टं गद्यं पठित्वा समाधानं लिखत । 5 x 2 = 10

(१) वर्षाकाले गगने मेघाः भवन्ति। ते गर्जन्ति। सौदामिन्यः स्फुरन्ति । सर्वत्र जलं भवति। ग्रामे मार्गाः पङ्कमयाः भवन्ति। वर्षाकाले मण्डूकाः रटन्ति। मयूराः नृत्यन्ति। वृक्षाः पल्लविताः भवन्ति। बीजानि अङ्कुरितानि भवन्ति। क्षेत्राणि जलपूर्णानि सस्यसमृद्धानि च सन्ति। कृषकाः कृषिकार्यं कुर्वन्ति।

(१) गगने के भवन्ति वर्षाकाले ? (२) वर्षाकाले ग्रामे मार्गाः कथं भवन्ति?

(३) मण्डूकाः किं कुर्वन्ति ? (४) वृक्षाः कथं भवन्ति ?

(५) वर्षाकाले क्षेत्राणि कथं भवन्ति ?

III. वाक्यानि भूतकाले लिखन्तु। 10 x 1 = 10

(१) फलानि सन्ति। (२) रामः गच्छति।

(३) अश्वान् त्यजति। (४) माता किं पचति।

(५) सः गीतं शृणोति। (६) छात्राः गच्छन्ति।

(७) बालकौ पठतः।

IV. अधस्तानां पदानाम् इतरवचनयोः रूपाणि लिखत। 10 x 1 = 10

(१) अपठत् (२) हसतः (३) पठन्ति (४) अनयत्

(५) अखादम् (६) बभूवतुः (७) पठेताम् (८) लिखतः

(९) स्थास्यन्ति (१०) गच्छतु (११) पठेयुः

V. अधोनिर्दिष्टपदेषु विजातीयं पदं चिनुत । 10 x 1 = 10

(१) कृष्णाः, रामः, गोपालः, कविम् । (२) पठति, गच्छति, नयतः, पिबति।

(३) अपतत्, अपठत्, अगच्छत्, पिबेत् । (४) हसतः, खादतः, लिखतः, पठन्ति ।

(५) पत्रं, पुष्पं, फलं, जलम् । (६) वदन्ति, गच्छति, खादन्ति, पठन्ति।

(७) अनुभवति, अनुकरोति, निर्गच्छति, लिखति। (८) सः, सर्वेण, सर्वाभ्यां, रामाभ्यां ।

(९) मयूरः, काकः, गौः, कोकिलः। (१०) सूर्यः, चन्द्रः, आकाशः, वृक्षः।

VI. भविष्यत्कालिकरूपाणि लिखत । 10 x 1 = 10

(१) गच्छति (२) पठति (३) करोति (४) हसतः

(अनुवर्तते...)

(५)	स्थापयति	(६)	नयति	(७)	लिखन्ति	(८)	पतति
(९)	प्रविशति	(१०)	अनुभवति				

VII. **पञ्च संख्याः अक्षरैः लिखत ।** **5 x 2 = 10**

(१)	१२१८	(२)	४७०	(३)	१,००,०००	(४)	८७,०००
(५)	१३,३००	(६)	२८८	(७)	३७८	(८)	२०१५

VIII. संस्कृतस्य महत्त्वं लिखत। **1x 10 =10**

अथवा

बालाजीक्षेत्रमाहात्म्यं वर्णयत।

IX. वर्षाकालं वर्णयत । **1 x 10 = 10**

अथवा

पितापुत्रयोः सम्भाषणं लिखत ।

X. देहलीनगरस्य सौन्दर्यं वर्णयत । **1x10 = 10**

अथवा

गणपतिपूजायाः परिपालनसमये मित्रयोः द्वयोः वार्तालापं दशवाक्यैः लिखत।

OOO